

Nasveti kako spodbujati jezikovni razvoj otrok, ki komunicirajo brez besed

Nasveti so namenjeni staršem otrok, ki komunicirajo z glasovi, zlogi, gestami (na primer otrok kaže s prstom, zmajuje z glavo za »ne«, pomaha) in pogledom (otrok najprej pogleda vas, nato pa pogleda tisto, o čemer »govori«). Na ta način nam ti otroci pošiljajo jasna sporočila, le da ne uporabljajo besed.

Zabavajte se ob spodbujanju otrokovih govorno-jezikovnih sposobnosti na Hanen način!

1 Ūbesedite otrokovo sporočilo

Ko vam otrok sporoča na neverbalen način (na primer tako da poseže, pokaže, pogleda, se oglaša itd.), ubesedite to, kar menite, da vam želi sporočiti. Uporabljajte kratke stavke in z njimi poskušajte zajeti otrokovo sporočilo. Če na primer otrok brca z nogami, ko si želi, da ga potisnete na gugalnici, recite: »Hočeš, da te potisnem!« ali »Dobro, sedaj te bom potisnil.«

Prenehajte z govorjenjem – tako date otroku možnost, da komunicira

Stopite k otroku, izrazite zanimanje in počakajte, da vam kaj sporoči. Na primer, če v bližini joka dojenček in ga vaš otrok pozorno opazuje, ne recite ničesar. POČAKAJTE, da otrok prične komunicirati z vami. Ko vas pogleda, pokaže na dojenčka in se na primer oglasi, se odzovite na to, kar menite, da vam sporoča. Torej: »Da, dojenček joka.« Kadar tiho čakate in kažete zanimanje, date otroku možnost, da ZAČNE pogovor. Če želimo biti dobri sogovorniki pa je zelo pomembno, da znamo pričeti pogovor.

3

Med ponavljajočimi aktivnostmi se ustavite in počakajte na otrokov odziv

Kadar se z otrokom igrate in počnete kaj, kar se vedno znova ponavlja, se med igro občasno ustavite. Na primer po tem, ko ste požgečkali otroka, prenehajte z žgečkanjem in POČAKAJTE, da vam otrok sporoči, da si takšne igre še želi (in ne recite ničesar!). Ali ko ste nekajkrat potisnili gugalnico na kateri sedi otrok, se ustavite in počakajte (brez besed) na otrokovo »sporočilo«, da še potisnete gugalnico. To ga bo spodbudilo, da vam bo »dejal«, da nadaljujete in na ta način mu omogočimo, da doživi moč komunikacije.

Ūporabljajte »Zabavne« besede

Kadar se igrate s svojim otrokom uporabljajte »zabavne besede« in z glasom oblikujte »zabavne zvoke«, kot so »jeeej«, »boom«, »blek«, »pok«. Takšne besede in zvoki bodo pritegnili otrokovo pozornost, saj jih običajno izgovarjamo bolj poudarjeno. Poleg tega jih lahko med aktivnostjo večkrat ponavljamo. Otrok bo dobil priložnost, da jih velikokrat sliši. Besedi »jeej!« in »bum!« lahko vključite v igro z avtomobili in tovornjaki. »Pok!« in »o-o« lahko uporabite pri igri z mehurčki, »bum!« pri udarjanju na boben. »Ammm«, »mmm« in »bljek« pa so zabavne besede, ki jih uporabite med obroki. Možnosti so neskončne! Te »zabavne« besede in zvoki so pogosto prve »besede«, ki jih otrok posnema in sčasoma tudi sam pove.

5

Posnemajte otrokove glasove in dejanja

Posnemanje je zelo dober način, da pričnemo z interakcijo. Ko otrok udarja po bobnu, ga posnemajte in tudi vi udarite po njem. Nato počakajte na otrokov odziv. Če otrok reče »Ooo« ko pihate mehurčke, recite »ooo« tudi vi. Bodite pozorni na to, ali vas je otrok opazil. Če po tleh potiska avtomobilček, ga posnemajte in počakajte na njegov odziv. Posnemanje je zelo pomembna veščina, ki se jo vaš otrok nauči. Z vašim posnemanjem si pridobite otrokovo pozornost in, če je pripravljen, vas bo posnemat tudi on.

Pogovarjajte se z otrokom med vsakodnevnimi rutinami in aktivnostmi, ter pri tem uporabljajte podoben nabor besed

Če v vsakodnevem pogovoru z otrokom večkrat uporabljate enake fraze in besede, bo otrok vsak dan izpostavljen znanemu, ponavljajočemu se besednjaku. Na primer ko ga zjutraj oblačite, ali se oblači sam, ubesedite to kar počnete: »oblečem si hlače, majico, nogavice...«. Ko se skupaj umivate lahko rečete: »Odpriva vodo...«. »Voda je topla.« »Roke umijeva z milom.« »Ali se boš obrisal sam?« Po tem, ko nekaj poveste, ne pozabite POČAKATI. S tem date otroku možnost, da komunicira z vami. Vsakodnevno poslušanje znanih besed in stavkov v enakem kontekstu pomaga otroku graditi razumevanje jezika.

6

Uporabljajte geste, dejanja in demonstracijo, ko se pogovarjate z otrokom

7

Ko govorite o ptiču na drevesu nanj tudi pokažite. Ko otroku razlagate, da je čas, da greste, mu lahko pokažete ključe od avtomobila ali pokažete na vrata. Če boste otroku umili roke, lahko pred tem demonstrirate, kako umivamo roke. Takšna dejanja in geste otroku pomagajo razumeti kaj govorite. S tem mu pokažete, kako lahko na neverbalen način tudi on posreduje sporočilo. Geste so namreč »most« do učenj besed.

Otroku ponudite izbiro

Če otroku ponudite izbiro, lahko nedvoumno sporoči kaj si želi. Pred njim držite dva predmeta, pokažite vsak predmet in ga poimenujte. Na primer vprašajte: »Bi rad jabolko ali banano?«, ko poimenujemo jabolko nanj pokažemo, enako tudi z banano. Otrok bo najverjetneje na svoj način sporočil česa si želi. Lahko pogleda predmet, ki si ga želi, seže po njem, pokaže nanj ali ga na svoj način poimenuje. Takoj, ko vam sporoči kateri predmet si želi, mu ga dajte. To otroku omogoča izkusiti moč komunikacije!

8

Bodite blizu otroka (komunikacija poteka iz oči v oči)

9

Ko se igrate z otrokom se spustite na njegovo fizično raven. Kadar je v stolčku se usedite nasproti njega, kadar se igra na tleh se usedite ali uležite zraven. Tako vas otrok bolje vidi in sliši, vez med vama bo močnejša. Otrokom je všeč, kadar se jim odrasli približajo na takšen način! Poleg tega boste lahko bolje opazovali na kaj je otrok pozoren, kaj ga zanima. Zaznali boste tudi najmanjše poskuse komunikacije.

Manj sprašujte!

Otrokom, ki ne govorijo, pogosto zastavljamo veliko vprašanj. Njim pa je zelo težko odgovarjati na vprašanja. Otroci se naučijo več s poslušanjem drugih kot z odgovarjanjem na zastavljena vprašanja. Poskusite zmanjšati količino vprašanj in raje komentirajte dogodke okoli vas, posebej še tisto, kar zanima otroka. Namesto, da vprašate: »Kaj izdeluješ?« ko se otrok igra s plastelinom, komentirajte, npr. »Oo, stiskaš plastelin.« Namesto, da vprašate: »Kaj je to?« ko otrok gleda sliko žirafe v slikanici, komentirajte: »To je pa visoka žirafa!«

10